

Ο Πρόεδρος της Ι.Κ. Αθηνών Μίνος Μωϋσής και ο Δρ. σύγχρονης ιστορίας Λεόν Σαλτιέλ αναλύουν τον αντισημιτισμό στην Ελλάδα, σε συνέντευξή τους στον Άγγελο Σκορδά για το [iefimerida](#) (2.2.2019):

Λίγες μόνο ώρες πριν τη Διεθνή Ημέρα Μνήμης των Θυμάτων του Ολοκαυτώματος ένα από τα πλέον εμβληματικά μνημεία του εβραϊκού πληθυσμού της Θεσσαλονίκης μπήκε στο στόχαστρο βανδάλων.

Η αήθης βεβήλωση του μνημείου του παλιού εβραϊκού νεκροταφείου στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο από αγνώστους το βράδυ της 25ης Ιανουαρίου μπορεί να προκάλεσε οργή στη συντριπτική πλειοψηφία της υγιώς σκεπτόμενης κοινής γνώμης, ωστόσο, κατέδειξε με εκκωφαντικό τρόπο ότι -74 χρόνια μετά την απελευθέρωση του στρατοπέδου θανάτου του Άουσβιτς από τον Κόκκινο Στρατό και την αποκάλυψη των ναζιστικών εγκλημάτων που επί μια πενταετία συντελούνταν απρόσκοπτα σε αυτό- το μίasma του αντισημιτισμού συνεχίζει να βρίσκει ευήκοα ώτα στην Ελλάδα.

Μάλιστα, σύμφωνα με σχετική έκθεση που δημοσιοποίησε τον Δεκέμβριο το υπουργείο Παιδείας με τίτλο «*Περιστατικά εις βάρος χώρων θρησκευτικής σημασίας στην Ελλάδα*», τα καταγεγραμμένα κρούσματα αντισημιτισμού στη χώρα παρουσιάζουν ανησυχητική αύξηση, ιδίως τα δύο τελευταία χρόνια. Άλλωστε, αυτή δεν ήταν η πρώτη φορά που το μνημείο στον χώρο του ΑΠΘ υπέστη βεβήλωση. Μόλις έξι μήνες πριν, τον Ιούλιο του 2018, ομάδα αγνώστων είχε πετάξει μπλε μπογιές κι είχε γράψει συνθήματα μίσους στις μαρμάρινες πλάκες του παλιού εβραϊκού νεκροταφείου που καταστράφηκε εν μέσω Κατοχής το 1942.

«Η έκθεση του υπουργείου Παιδείας μέτρησε 11 αντισημιτικές επιθέσεις το 2017, σημειώνοντας άνοδο από πέντε το 2016 και τέσσερις το 2015. Δυστυχώς, το 2018 είχαμε ραγδαία αύξηση με 15 επιθέσεις. Αυτές ήταν στην Αθήνα ο βανδαλισμός του Μνημείου Ολοκαυτώματος τον Ιανουάριο και του εβραϊκού νεκροταφείου τον Μάιο. Στη Θεσσαλονίκη, βανδαλίστηκε το Μνημείο Ολοκαυτώματος τέσσερις φορές (δύο τον Ιανουάριο, μία τον Ιούνιο και μία τον Δεκέμβριο), το μνημείο στο χώρο του ΑΠΘ τον Ιούλιο και ένα πανό έκθεσης του ΜΜΣΤ που έφερε ένα σταυρό, μια ημισέληνο και το άστρο του Δαβίδ ξηλώθηκε και κάηκε τον Ιανουάριο. Στην Κομοτηνή το Μνημείο Ολοκαυτώματος βεβηλώθηκε τέσσερις φορές σε τέσσερις μήνες. Στον Βόλο η είσοδος της συναγωγής βανδαλίστηκε τον Ιανουάριο, τον Οκτώβριο βεβηλώθηκε το εβραϊκό νεκροταφείο στα Τρίκαλα ενώ το Μνημείο Ολοκαυτώματος της Καστοριάς βάφτηκε με μπογιά τον Δεκέμβριο. Και δυστυχώς το 2019

ξεκίνησε με την ξεθεμελίωση του μνημείου στο ΑΠΘ» , εξηγεί στο **iefimerida** ο **Λεόν Σαλτιέλ**

μεταδιδακτορικός ερευνητής στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο και κάτοχος διδακτορικού

στη Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία από το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, με επίκεντρο το Ολοκαύτωμα της Θεσσαλονίκης.

Από την πλευρά του, ο **πρόεδρος της Ισραηλιτικής Κοινότητας Αθηνών ν Μίνος Μωυσής**

επισημαίνει ότι κύριοι στόχοι είναι τα μνημεία που είναι αφιερωμένα στη μνήμη του Ολοκαυτώματος σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη -δύο πόλεις με ακμάζον εβραϊκό πληθυσμό προπολεμικά- χωρίς να εκλείπουν αντίστοιχα σποραδικά περιστατικά σε ολόκληρη την επικράτεια.

Εκτός όμως από τις φυσικές επιθέσεις κατά μνημείων αφιερωμένων στους χιλιάδες Έλληνες Εβραίους που εκτοπίστηκαν βίαια και βρήκαν μαρτυρικό θάνατο στα ναζιστικά στρατόπεδα θανάτου επτά δεκαετίες πριν, το τελευταίο διάστημα πληθθαίνουν και άλλου είδους αντισημιτικές εκδηλώσεις. Στο πρόσφατο συλλαλητήριο κατά της Συμφωνίας των Πρεσπών στην πλατεία Συντάγματος αναρτήθηκαν πανό με ρατσιστικό και αντισημιτικό περιεχόμενο (ενδεικτικά ένα εξ αυτών έγραφε «Εβραίοι και Βαλκάνιοι της Βουλής τη βάψατε»), ενώ αντίστοιχη ρητορική έχει καταγραφεί και στον δημόσιο λόγο.

Ο κ. Σαλτιέλ, που έχει συμμετάσχει στην ακαδημαϊκή ερευνητική ομάδα που διεξήγε τις πρώτες μελέτες πάνω στον αντισημιτισμό στη χώρα, σημειώνει: *«Δυστυχώς, αντισημιτικά συνθήματα και πανό εμφανίζονται σε συγκεντρώσεις που αφορούν το ονοματολογικό, αλλά όχι μόνο. Είναι λυπηρό που συνδέονται οι Εβραίοι με την όλη συζήτηση. Σε αυτό το θέμα η σιωπή και η αδράνεια δεν χωράει γιατί ενθαρρύνει μόνο τους φανατικούς και αφήνει 'ξεκρέμαστους' το κομμάτι των Ελλήνων που είναι αντίθετοι. Ενθαρρυντικό είναι ότι οι πολιτικές και τοπικές Αρχές καταδικάζουν τέτοια περιστατικά αλλά πρέπει να γίνουν περισσότερες και πιο άμεσες κινήσεις.»*

«Γνωρίζω ότι για κάποιες από τις αντισημιτικές ενέργειες έχουν υπάρξει αυτεπάγγελτες διώξεις κατά αγνώστων. Έρευνες διεξάγονται από τις αρμόδιες Αρχές, δυστυχώς όμως το αποτέλεσμα τους δεν είναι μέχρι σήμερα ορατό. Είναι απολύτως βέβαιο ότι θα μπορούσε η Πολιτεία να είναι πιο ευαίσθητη και αποτελεσματική στα θέματα αυτά μέσω της Δικαιοσύνης και των διωκτικών Αρχών. Όπως είναι βέβαιο ότι αν κάποιες από τις ενέργειες είχαν συνέχεια με συλλήψεις, άσκηση διώξεων με βάση τον ρατσιστικό νόμο και με καταδίκες, όσοι επιμένουν να βεβηλώνουν και να καταστρέφουν παρασυρμένοι από ακραία αντισημιτικά και ρατσιστικά κίνητρα, θα είχαν περιοριστεί. Δυστυχώς, ακόμα κι αν οι

προθέσεις δεν είναι να υπάρχει ανεκτικότητα σε τέτοια φαινόμενα, η πραγματικότητα είναι διαφορετική και το αποτέλεσμα είναι η αύξηση των κρουσμάτων» _ προσθέτει ο κ. Μωυσής.

Παρόλα αυτά, η πρόσφατη καταδίκη σε βάρος γνωστού για τον παραληρηματικό ρατσιστικό λόγο του ρασοφόρου από το Μονομελές Πλημμελειοδικείο Λάρισας δείχνει ότι τα θεσμικά αντανάκλαστα της Πολιτείας ενεργοποιούνται. *«Η Δικαιοσύνη έχει ξεκινήσει προκαταρκτικές εξετάσεις για αρκετά από τα συμβάντα που αναφέρθηκαν παραπάνω και περιμένουμε με ενδιαφέρον τα αποτελέσματα. Μόλις την περασμένη εβδομάδα δικαστήριο καταδίκασε τον αυτοαποκαλούμενο ‘πάτερ Κλεομένη’ με ποινή φυλάκισης 18 μηνών και χρηματικό πρόστιμο 7.500 ευρώ για τις χυδαίες πράξεις του στο Μνημείο του Ολοκαυτώματος στη Λάρισα το 2017. Ελπίζουμε να υπάρξουν και άλλες παρόμοιες αποφάσεις στο μέλλον»* λέει ο κ. Σαλτιέλ.

Ποια όμως θα ήταν η ενδεδειγμένη «θεραπεία» για την εξάλειψη του αντισημιτισμού σε μία κοινωνία που 74 χρόνια μετά τη λήξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και την αποκάλυψη των ναζιστικών εγκλημάτων κατά των Εβραίων φαίνεται να κάνει βήματα προς τα πίσω; *«Υπάρχουν πολλά βήματα με θετικό πρόσημο από την πλευρά της Πολιτείας. Όπως η εκπαίδευση στα σχολεία για την ιστορία του Ολοκαυτώματος, τα προγράμματα επιμόρφωσης των ίδιων των εκπαιδευτικών, οι αποστολές μαθητών και καθηγητών στα στρατόπεδα συγκέντρωσης, πολλές δηλώσεις και εκδηλώσεις κατά του αντισημιτισμού και του ρατσισμού, οι προσπάθειες για την απομόνωση της φασιστικής ακροδεξιάς, οι πρωτοβουλίες της εκκλησίας κ.ά», τονίζει ο κ. Μωυσής για να προσθέσει ότι «δυστυχώς το αποτέλεσμα είναι ακόμα πολύ μακριά από το να θεωρείται ικανοποιητικό σε επίπεδο κοινωνίας. Μέσα στο γενικότερο κλίμα εξάπλωσης του λαϊκισμού, είναι εύκολο να κατασκευάζονται ένοχοι και οι Εβραίοι είναι πάντα ένας εύκολος στόχος γιατί στην Ελλάδα υπάρχουν ακόμα σε μεγάλο βαθμό αντι-εβραϊκά στερεότυπα. Δεν υπάρχει άλλη λύση από την Παιδεία σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα και από την επιβολή των νόμων σε βραχυπρόθεσμο».*

Αναζητώντας τα αίτια της εξάπλωσης ρατσιστικών αφηγημάτων ο κ. Σαλτιέλ είναι κατηγορηματικός ως προς τις ευθύνες μερίδας πολιτικών κομμάτων -όχι μόνο περιθωριακών αλλά και κυρίαρχων-: *«Η εύκολη απάντηση είναι ότι αυτά είναι συνέπεια της οικονομικής κρίσης και του προσφυγικού. Η δύσκολη είναι ότι δυστυχώς η ελληνική Πολιτεία για δεκαετίες ανέχτηκε τον αντισημιτισμό και κόμματα και πολιτικοί ηγέτες τον χρησιμοποίησαν και τον υπέθαλπαν για ψηφοθηρικούς και ‘μυωπικούς’ στόχους. Και σήμερα είμαστε αντιμέτωποι με τις συνέπειες του ρητού ‘όποιος σπέρνει αέρηδες, θερίζει θύελλες’.»*

Αντίστοιχα, μερίδιο ευθύνης πρέπει να αποδοθεί και στα ΜΜΕ, τα οποία επίσης για δεκαετίες περιέβαλαν με... στοργή άτομα με αντισημιτικές και ρατσιστικές ιδέες. *«Και αυτά τα κρούσματα δεν είναι λίγα, κατά καιρούς έχουμε δει εξαιρετικά επιθετικά -άλλοτε ευθέα και άλλοτε καλυμμένα- αντισημιτικά άρθρα, υιοθέτηση στερεοτύπων αλλά και βαθιά προσβλητικές γελοιογραφίες που ξεφεύγουν από τα όρια της σάτιρας και αναπαράγουν κλασσικό αντισημιτισμό. Όμως υπάρχει ένα πρόβλημα, αφού η λεπτή γραμμή μεταξύ αφενός της ελευθερίας της έκφρασης και αφετέρου της προαγωγής αντισημιτισμού, είναι δυσδιάκριτη. Άποψή μου είναι ότι αυτός ο αντισημιτισμός είναι ο χειρότερος, γιατί κρύβεται πίσω από την κατάκτηση της ελευθερίας της έκφρασης και αφήνεται έτσι ελεύθερος να υλοποιεί τους στόχους του»*

, υπογραμμίζει ο πρόεδρος της Ισραηλιτικής Κοινότητας Αθηνών.

Συμπληρώνοντας, ο κ. Σαλιτέλ αναδεικνύει, αφενός, τη θετική επίδραση των μέσων ενημέρωσης στη μάχη της ευαισθητοποίησης του κοινού, αφετέρου ωστόσο στηλιτεύει τη σταθερά αντισημιτική «γραμμή» συγκεκριμένων εντύπων: *«Το τελευταίο διάστημα ο ελληνικός τύπος δείχνει μεγάλη ευαισθησία στο θέμα και φιλοξενεί αρκετά συχνά άρθρα σχετικά με την μνήμη του Ολοκαυτώματος, την εβραϊκή παρουσία στη χώρα, την εβραϊκή κουλτούρα και πολιτισμό. Δυστυχώς δεν λείπουν οι αντισημιτικές αναφορές. Δημοσιεύονται καρικατούρες που σχετικοποιούν το Ολοκαύτωμα και συγκρίνουν το Ισραήλ με τους Ναζί, ιδιαίτερα σε περιόδους έντασης στη Μέση Ανατολή. Παράλληλα, κάποιες εφημερίδες κυκλοφορούν με εξωφρενικά αντισημιτικά πρωτοσέλιδα, κατηγορώντας συλλήβδην τους Εβραίους για όλα τα κακά του πλανήτη. Αυτό που είναι ανησυχητικό είναι ότι η κυκλοφορία τους δεν είναι καθόλου ευκαταφρόνητη.»*

Αυτό που ξεκαθαρίζει, πάντως, ο κ. Μωυσής είναι ότι παρά τις συχνές επιθέσεις σε βάρος τους οι Έλληνες Εβραίοι δεν φοβούνται. Με την πλειοψηφία των συμπολιτών τους στο πλάι τους απέναντι σε θλιβερές αλλά «φασαριόζικες» μειοψηφίες θωρακίζονται και αντεπιτίθενται με τα νόμιμα μέσα που τους διαθέτει η Πολιτεία: *«Κατ' αρχήν δεν φοβόμαστε, αυτό πρέπει να είναι ξεκάθαρο. Εμείς αυτό που μπορούμε να κάνουμε είναι να στηλιτεύουμε τις ενέργειες και τα κρούσματα αντισημιτισμού και να παρέχουμε στην Πολιτεία τις πληροφορίες και τα στοιχεία που διαθέτουμε. Από εκεί και πέρα, είναι αντικείμενο των θεσμικών Αρχών σε επίπεδο πόλεων και σε επίπεδο κράτους να επέμβουν και να δημιουργήσουν και πλέγμα προστασίας αλλά και μέτωπο μηδενικής ανοχής απέναντι στον αντισημιτισμό. Ο αντισημιτισμός έχει άμεσο στόχο τους Εβραίους αλλά να ξέρετε ότι τελικός του στόχος είναι ο οποιοσδήποτε έχει στοιχεία διαφορετικότητας, εθνικής, θρησκευτικής, φυλετικής, σεξουαλικής κλπ. Και ακριβώς για το λόγο αυτό, τελικά θύμα του είναι η ίδια η κοινωνία μας και η Δημοκρατία μας.»*

«Η καλύτερη αστυνόμευση είναι ένα αναγκαίο μέτρο αλλά δεν λύνει το πρόβλημα. Ένα ισχυρότερο νομοθετικό πλαίσιο θα είναι μια καλή αρχή. Επίσης, η επέκταση και εμβάθυνση των ήδη υπαρχόντων εκπαιδευτικών προγραμμάτων στα σχολεία της χώρας από το υπουργείο Παιδείας είναι κρίσιμη, ώστε η νέα γενιά να εμβολιαστεί κατά κάθε είδους ρατσισμών και φανατισμών, ώστε να αποκτήσει η χώρα πιο συνειδητοποιημένους πολίτες που θα εγγυηθούν ένα μέλλον με περισσότερη ελευθερία, δημοκρατία και ευδαιμονία» , καταλήγει ο κ. Σαλτιέλ.

Πηγή: [iefimerida, 2.2.2019](#)